

# Przegląd treści

|                    | Str.  | Nb. |
|--------------------|-------|-----|
| Przedmowa .....    | VII   |     |
| Bibliografia ..... | XXXIX |     |

## Część I. Starożytność

### Rozdział I. Monarchie despotyczne i wielkie imperia

|                                                |   |   |
|------------------------------------------------|---|---|
| <b>Wschodu</b> .....                           | 3 | 1 |
| § 1. Rys historyczny .....                     | 3 | 1 |
| § 2. Ustrój społeczny despotii .....           | 4 | 2 |
| § 3. Ustrój polityczny despotii .....          | 6 | 3 |
| § 4. Ustrój polityczny wielkich imperiów ..... | 8 | 6 |

|                                                  |    |    |
|--------------------------------------------------|----|----|
| <b>Rozdział II. Państwa-miasta – polis</b> ..... | 10 | 8  |
| § 5. Polis grecka .....                          | 10 | 8  |
| § 6. Civitas rzymska .....                       | 27 | 30 |

|                                                          |    |    |
|----------------------------------------------------------|----|----|
| <b>Rozdział III. Monarchie imperialne</b> .....          | 44 | 57 |
| § 7. Monarchie hellenistyczne .....                      | 44 | 57 |
| § 8. Cesarstwo rzymskie (27 r. p.n.e.–476 r. n.e.) ..... | 46 | 61 |
| § 9. Cesarstwo chińskie .....                            | 58 | 82 |

|                                                               |    |    |
|---------------------------------------------------------------|----|----|
| <b>Rozdział IV. Źródła prawa (poza prawem rzymskim)</b> ..... | 61 | 86 |
| § 10. Pojęcie źródeł .....                                    | 61 | 86 |
| § 11. Prawo Egiptu .....                                      | 62 | 87 |
| § 12. Prawo Mezopotamii .....                                 | 62 | 88 |
| § 13. Prawo Izraela .....                                     | 64 | 90 |
| § 14. Prawo Persji .....                                      | 64 | 91 |
| § 15. Prawo Grecji .....                                      | 65 | 92 |

|                                                              |    |     |
|--------------------------------------------------------------|----|-----|
| <b>Rozdział V. System prawa (poza prawem rzymskim)</b> ..... | 67 | 93  |
| § 16. Prawo prywatne .....                                   | 67 | 93  |
| § 17. Prawo karne .....                                      | 71 | 99  |
| § 18. Prawo procesowe .....                                  | 73 | 102 |

## Część II. Średniowiecze

|                                                                                                                      |     |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----|
| <b>Wprowadzenie. Granice chronologiczne .....</b>                                                                    | 77  | 103 |
| <b>Rozdział I. Plemienne państwa barbarzyńskie. Państwo protofeudalne i początki monarchii wczesnofeudalnej ....</b> | 80  | 104 |
| § 19. Państwa germańskie .....                                                                                       | 80  | 104 |
| § 20. Państwa słowiańskie .....                                                                                      | 83  | 113 |
| § 21. Ustrój społeczno-gospodarczy .....                                                                             | 84  | 116 |
| § 22. Ustrój polityczny .....                                                                                        | 90  | 124 |
| § 23. Wymiar sprawiedliwości .....                                                                                   | 96  | 133 |
| § 24. Wojskowość .....                                                                                               | 99  | 134 |
| <b>Rozdział II. Jednolita monarchia feudalna .....</b>                                                               | 100 | 135 |
| § 25. Rys historyczny .....                                                                                          | 100 | 135 |
| § 26. Ustrój społeczny .....                                                                                         | 103 | 146 |
| § 27. Ustrój polityczny .....                                                                                        | 119 | 164 |
| § 28. Wymiar sprawiedliwości .....                                                                                   | 136 | 185 |
| § 29. Wojskowość .....                                                                                               | 138 | 186 |
| <b>Rozdział III. Rozdrobniona monarchia feudalna (policentryzm i monarchie dzielnicowe) .....</b>                    | 140 | 187 |
| § 30. Rys historyczny .....                                                                                          | 140 | 187 |
| § 31. Ustrój społeczny .....                                                                                         | 142 | 193 |
| § 32. Ustrój polityczny .....                                                                                        | 143 | 195 |
| § 33. Sądownictwo .....                                                                                              | 153 | 209 |
| § 34. Wojskowość .....                                                                                               | 154 | 210 |
| <b>Rozdział IV. Monarchia stanowa .....</b>                                                                          | 156 | 211 |
| § 35. Rys historyczny .....                                                                                          | 156 | 211 |
| § 36. Ustrój społeczny. Struktury stanowe .....                                                                      | 158 | 221 |
| § 37. Ustrój miast .....                                                                                             | 172 | 240 |
| § 38. Ustrój polityczny .....                                                                                        | 183 | 256 |
| § 39. Wymiar sprawiedliwości .....                                                                                   | 207 | 280 |
| § 40. Wojskowość .....                                                                                               | 213 | 289 |
| <b>Rozdział V. Wielkie imperia średniowiecznej Azji z posiadłościami w Europie .....</b>                             | 215 | 290 |
| § 41. Cesarstwo Bizantyjskie (Romajów) .....                                                                         | 215 | 290 |
| § 42. Arabowie .....                                                                                                 | 218 | 298 |
| § 43. Państwo Turków osmańskich (do 1566 r.) .....                                                                   | 224 | 305 |
| § 44. Państwo Mongołów .....                                                                                         | 228 | 312 |
| <b>Rozdział VI. Zagadnienia ogólne prawa średniowiecznego .....</b>                                                  | 231 | 315 |
| § 45. Główne nurty i cechy .....                                                                                     | 231 | 315 |
| § 46. Dominacja prawa zwyczajowego .....                                                                             | 232 | 316 |
| § 47. Partykularyzm prawa .....                                                                                      | 233 | 317 |

|                                                                       | Str. | Nb. |
|-----------------------------------------------------------------------|------|-----|
| § 48. Stanowość prawa .....                                           | 235  | 318 |
| § 49. Kazyistyka prawa .....                                          | 235  | 319 |
| <b>Rozdział VII. Źródła prawa</b> .....                               | 237  | 320 |
| § 50. Prawo barbarzyńców .....                                        | 237  | 320 |
| § 51. Późnośredniowieczne prawo rodzime .....                         | 243  | 334 |
| § 52. Odmienność systemu źródeł prawa angielskiego (po 1066 r.) ..... | 263  | 365 |
| § 53. Prawo kanoniczne .....                                          | 268  | 371 |
| § 54. Prawo rzymskie w średniowieczu .....                            | 270  | 375 |
| § 55. Prawo bizantyjskie .....                                        | 277  | 387 |
| § 56. Prawo arabskie .....                                            | 278  | 388 |
| <b>Rozdział VIII. Prawo prywatne</b> .....                            | 280  | 389 |
| § 57. Prawo osobowe .....                                             | 280  | 389 |
| § 58. Prawo małżeńskie, rodzinne i opiekuńcze .....                   | 289  | 401 |
| § 59. Prawo rzeczowe .....                                            | 298  | 419 |
| § 60. Prawo spadkowe .....                                            | 311  | 439 |
| § 61. Prawo zobowiązaniowe .....                                      | 318  | 444 |
| <b>Rozdział IX. Prawo karne</b> .....                                 | 325  | 468 |
| § 62. Prawo karne wczesnego średniowiecza .....                       | 325  | 468 |
| § 63. Zmiany w prawie karnym późnego średniowiecza .....              | 341  | 502 |
| <b>Rozdział X. Postępowanie sądowe</b> .....                          | 347  | 511 |
| § 64. Najdawniejsze sposoby dochodzenia sprawiedliwości ..            | 347  | 511 |
| § 65. Proces zwyczajny .....                                          | 347  | 512 |
| § 66. Postępowanie z urzędu .....                                     | 358  | 531 |
| § 67. Postępowanie szczególne .....                                   | 359  | 533 |
| § 68. Postępowanie zapobiegawcze .....                                | 361  | 538 |
| § 69. Postępowanie egzekucyjne .....                                  | 362  | 540 |

### Część III. Czasy wczesnonowożytne

|                                                                                             |     |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----|
| <b>Wprowadzenie. Granice chronologiczne</b> .....                                           | 367 | 541 |
| <b>Rozdział I. Monarchie absolutyzmu renesansowego,<br/>klasycznego i oświeconego</b> ..... | 370 | 542 |
| § 70. Rys historyczny .....                                                                 | 370 | 542 |
| § 71. Teoretyczne uzasadnienie monarchii absolutnej .....                                   | 373 | 551 |
| § 72. Doktryny ekonomiczne absolutyzmu .....                                                | 376 | 554 |
| § 73. Stosunki społeczne .....                                                              | 377 | 555 |
| § 74. Ustrój polityczny .....                                                               | 391 | 586 |
| § 75. Wymiar sprawiedliwości .....                                                          | 412 | 630 |
| § 76. Wojskowość .....                                                                      | 419 | 643 |
| § 77. Stosunek do wyznań .....                                                              | 420 | 644 |

|                                                                                 | Str. | Nb. |
|---------------------------------------------------------------------------------|------|-----|
| <b>Rozdział II. Republiki wczesnonowożytne</b> .....                            | 425  | 652 |
| § 78. Rys historyczny .....                                                     | 425  | 652 |
| § 79. Ustrój społeczno-gospodarczy .....                                        | 426  | 656 |
| § 80. Ustrój polityczny .....                                                   | 432  | 660 |
| § 81. Wymiar sprawiedliwości .....                                              | 440  | 673 |
| § 82. Wojskowość .....                                                          | 441  | 676 |
| <b>Rozdział III. Kolonie państw europejskich w Ameryce</b> .....                | 442  | 679 |
| § 83. Rys historyczny .....                                                     | 442  | 679 |
| § 84. Stosunki społeczno-gospodarcze .....                                      | 443  | 683 |
| § 85. Ustrój polityczny .....                                                   | 445  | 687 |
| <b>Rozdział IV. Źródła prawa wczesnonowożytnego</b> .....                       | 448  | 691 |
| § 86. Myśl kodyfikacyjna XVI – połowy XVIII w. ....                             | 448  | 691 |
| § 87. Źródła prawa we Francji .....                                             | 450  | 692 |
| § 88. Źródła prawa w Rzeszy Niemieckiej .....                                   | 451  | 693 |
| § 89. Źródła prawa w państwach skandynawskich .....                             | 453  | 694 |
| § 90. Źródła prawa w Rosji .....                                                | 454  | 695 |
| § 91. Źródła prawa w innych państwach .....                                     | 455  | 696 |
| § 92. Prawo rzymskie w czasach nowożytnych .....                                | 456  | 697 |
| § 93. Źródła prawa angielskiego .....                                           | 457  | 699 |
| <b>Rozdział V. Zmiany w prawie prywatnym</b> .....                              | 458  | 700 |
| § 94. Prawo osobowe .....                                                       | 458  | 700 |
| § 95. Prawo małżeńskie, rodzinne i opiekuńcze .....                             | 460  | 702 |
| § 96. Prawo rzeczowe .....                                                      | 462  | 704 |
| § 97. Prawo spadkowe .....                                                      | 466  | 709 |
| § 98. Prawo zobowiązań .....                                                    | 468  | 711 |
| <b>Rozdział VI. Zmiany w prawie karnym</b> .....                                | 470  | 714 |
| § 99. Charakterystyka ogólna .....                                              | 470  | 714 |
| § 100. Przestępstwo .....                                                       | 471  | 715 |
| § 101. Kara .....                                                               | 475  | 721 |
| <b>Rozdział VII. Postępowanie cywilne</b> .....                                 | 480  | 726 |
| § 102. Proces rzymskokanoniczny .....                                           | 480  | 726 |
| § 103. Kierunki rozwoju procesu cywilnego w czasach<br>wczesnonowożytnych ..... | 484  | 733 |
| <b>Rozdział VIII. Postępowanie karne</b> .....                                  | 486  | 736 |
| § 104. Proces inkwizycyjny .....                                                | 486  | 736 |
| § 105. Angielski proces karny .....                                             | 490  | 743 |

## Część IV. Czasy nowożytne (późnonowożytne)

|                                                   |     |     |
|---------------------------------------------------|-----|-----|
| <b>Wprowadzenie. Granice chronologiczne</b> ..... | 497 | 747 |
|---------------------------------------------------|-----|-----|

|                                                                                          | Str. | Nb. |
|------------------------------------------------------------------------------------------|------|-----|
| <b>Rozdział I. Zagadnienia ogólne konstytucjonalizmu</b> .....                           | 499  | 748 |
| § 106. Pojęcie konstytucji .....                                                         | 499  | 748 |
| § 107. Ustanowienie i zmiana konstytucji .....                                           | 499  | 749 |
| § 108. Struktura i systematyka konstytucji .....                                         | 501  | 752 |
| § 109. Treść konstytucji .....                                                           | 502  | 753 |
| § 110. Państwo konstytucyjne. Kryteria podziałów .....                                   | 503  | 755 |
| <b>Rozdział II. Ustrój społeczno-gospodarczy państw konstytucyjnych</b> .....            | 506  | 759 |
| § 111. Ustrój społeczny .....                                                            | 506  | 759 |
| § 112. Ustrój gospodarczy .....                                                          | 518  | 773 |
| <b>Rozdział III. Liberalno-demokratyczne monarchie konstytucyjne</b> .....               | 522  | 775 |
| § 113. Rys historyczny .....                                                             | 522  | 775 |
| § 114. Ustrój polityczny .....                                                           | 525  | 787 |
| § 115. Wymiar sprawiedliwości .....                                                      | 564  | 843 |
| § 116. Wojskowość .....                                                                  | 568  | 849 |
| § 117. Stosunek państwa do Kościoła .....                                                | 569  | 853 |
| <b>Rozdział IV. Monarchie absolutne i postabsolutne</b> .....                            | 573  | 859 |
| § 118. Rys historyczny .....                                                             | 573  | 859 |
| § 119. Ustrój polityczny państw złożonych (konfederacji, federacji, unii realnych) ..... | 575  | 863 |
| § 120. Państwa unitarne .....                                                            | 579  | 875 |
| § 121. Wymiar sprawiedliwości .....                                                      | 590  | 893 |
| § 122. Wojskowość .....                                                                  | 594  | 897 |
| § 123. Stosunek państwa do Kościoła .....                                                | 596  | 901 |
| <b>Rozdział V. Reżimy autorytarne</b> .....                                              | 599  | 904 |
| § 124. Rys historyczny .....                                                             | 599  | 904 |
| § 125. Ustrój polityczny .....                                                           | 600  | 906 |
| § 126. Wymiar sprawiedliwości .....                                                      | 607  | 918 |
| § 127. Wojskowość .....                                                                  | 608  | 919 |
| § 128. Stosunek państwa do Kościoła .....                                                | 609  | 920 |
| <b>Rozdział VI. Republiki</b> .....                                                      | 611  | 921 |
| § 129. Rys historyczny .....                                                             | 611  | 921 |
| § 130. Ustrój polityczny .....                                                           | 613  | 927 |
| § 131. Wymiar sprawiedliwości .....                                                      | 629  | 941 |
| § 132. Wojskowość .....                                                                  | 632  | 944 |
| § 133. Stosunek państwa do Kościoła .....                                                | 632  | 945 |
| <b>Rozdział VII. Zagadnienia kodyfikacji prawa</b> .....                                 | 634  | 946 |
| § 134. Problem kodyfikacji prawa w XVIII w. ....                                         | 634  | 946 |
| § 135. Prawo natury – ideologiczna podstawa kodyfikacji .....                            | 635  | 948 |

|                                                                                       | Str. | Nb.  |
|---------------------------------------------------------------------------------------|------|------|
| § 136. Założenia nowoczesnego kodeksu prawa .....                                     | 637  | 951  |
| § 137. Zagadnienie kodyfikacji prawa w Anglii .....                                   | 639  | 953  |
| § 138. Zagadnienie kodyfikacji prawa w USA .....                                      | 640  | 954  |
| § 139. Nowa systematyka prawa .....                                                   | 642  | 955  |
| <b>Rozdział VIII. Prawo cywilne</b> .....                                             | 645  | 956  |
| § 140. Rozwój prawa cywilnego i myśli cywilistycznej<br>w XIX i XX w. ....            | 645  | 956  |
| § 141. Źródła prawa cywilnego. Przebieg prac kodyfikacyjnych<br>i ich rezultaty ..... | 650  | 962  |
| § 142. Źródła prawa handlowego .....                                                  | 666  | 976  |
| § 143. Instytucje prawa cywilnego .....                                               | 670  | 983  |
| § 144. Prawo rzeczowe .....                                                           | 681  | 999  |
| § 145. Prawo spadkowe .....                                                           | 683  | 1003 |
| § 146. Prawo zobowiązaniowe .....                                                     | 688  | 1009 |
| § 147. Dziedziny prawa wyodrębnione z prawa cywilnego .....                           | 690  | 1011 |
| <b>Rozdział IX. Prawo karne</b> .....                                                 | 696  | 1016 |
| § 148. Myśl karnistyczna XVIII–XX w. ....                                             | 696  | 1016 |
| § 149. Źródła prawa karnego .....                                                     | 707  | 1027 |
| § 150. Podstawowa problematyka nowożytnego prawa karnego .....                        | 726  | 1045 |
| <b>Rozdział X. Postępowanie cywilne</b> .....                                         | 741  | 1061 |
| § 151. Źródła prawa .....                                                             | 741  | 1061 |
| § 152. Cechy charakterystyczne nowożytnego procesu cywilnego .....                    | 750  | 1065 |
| <b>Rozdział XI. Postępowanie karne</b> .....                                          | 752  | 1066 |
| § 153. Myśl humanitarna i jej postulaty .....                                         | 752  | 1066 |
| § 154. Źródła prawa .....                                                             | 754  | 1067 |
| § 155. Cechy charakterystyczne procesu karnego mieszanego .....                       | 764  | 1075 |
| § 156. Odmienności procesu karnego anglo-amerykańskiego ..                            | 765  | 1076 |

## Część V. Czasy współczesne

|                                                                                                                           |     |      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|------|
| <b>Wprowadzenie. Granice chronologiczne</b> .....                                                                         | 769 | 1077 |
| <b>Rozdział I. Konstytucyjne gwarancje praw obywatelskich<br/>i ich praktyczna realizacja w okresie międzywojennym</b> .. | 771 | 1078 |
| <b>Rozdział II. Zarys ustroju gospodarczego w okresie<br/>międzywojennym</b> .....                                        | 774 | 1082 |
| <b>Rozdział III. Ustroje liberalno-demokratyczne</b> .....                                                                | 777 | 1084 |
| § 157. Rys historyczny .....                                                                                              | 777 | 1084 |
| § 158. Stare i nowe monarchie konstytucyjne .....                                                                         | 778 | 1085 |
| § 159. Stare i nowe republiki .....                                                                                       | 783 | 1089 |

|                                                                          | Str. | Nb.  |
|--------------------------------------------------------------------------|------|------|
| <b>Rozdział IV. Reżimy autorytarne</b> .....                             | 796  | 1104 |
| § 160. Rys historyczny .....                                             | 796  | 1104 |
| § 161. Pojęcie autorytaryzmu .....                                       | 797  | 1105 |
| § 162. Władza głowy państwa (król, prezydent, premier, <i>caudillo</i> ) | 798  | 1106 |
| § 163. Władza ustawodawcza .....                                         | 801  | 1107 |
| § 164. Zarząd lokalny. Samorząd .....                                    | 802  | 1108 |
| <b>Rozdział V. Reżimy totalitarne</b> .....                              | 803  | 1109 |
| § 165. Rys historyczny .....                                             | 803  | 1109 |
| § 166. Pojęcie totalitaryzmu .....                                       | 804  | 1110 |
| § 167. Totalitaryzm włoski i niemiecki. Faszyzm .....                    | 804  | 1111 |
| § 168. Totalitaryzm bolszewicki. Stalinizm .....                         | 807  | 1112 |
| <b>Rozdział VI. Rozwój współczesnych systemów prawnych</b> ..            | 811  | 1113 |
| § 169. Systemy prawne państw demokratycznych .....                       | 811  | 1113 |
| § 170. Systemy prawne państw totalitarnych .....                         | 813  | 1114 |
| <b>Indeks rzeczowy</b> .....                                             | 823  |      |